

ZAKON

O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovaj Zakon uređuje oblast računovodstva i revizije, stjecanje zvanja, kvalificiranje i licenciranje u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji, organizaciju i funkcioniranje sustava knjigovodstva i računovodstva, pripremu i prezentiranje finansijskih izvješća, reviziju finansijskih izvješća, osnivanje Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komora), uspostavu nadzora nad kvalitetom rada društava za reviziju i javni nadzor.

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u ovome Zakonu, imaju sljedeće značenje:

1. **Računovodstvo** je sustav čije funkcioniranje osigurava informacije o finansijskom položaju, uspješnosti poslovanja, tijekovima gotovine, promjenama na kapitalu i drugim finansijskim i nefinansijskim informacijama značajnim za eksterne i interne korisnike finansijskih izvješća,
2. **Knjigovodstvo** podrazumijeva evidentiranje, klasificiranje i sumiranje poslovnih transakcija i čuvanje originalne poslovne dokumentacije koja pruža dokaze o tim transakcijama,
3. **Revizija** finansijskih izvješća je ispitivanje finansijskih izvješća radi davanja mišljenja o tome da li oni objektivno i istinito, po svim materijalno značajnim pitanjima prikazuju stanje imovine, kapitala i obveza, rezultate poslovanja, tijekove gotovine i promjene na kapitalu, sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja,
4. **Povjerenstvo za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), formirano sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 42/04),
5. **Certificirani računovodstveni tehničar** je osoba koja posjeduje certifikat izdan od strane profesionalnog tijela sukladno članku 5. ovoga Zakona;
6. **Certificirani računovođa** je osoba koja posjeduje certifikat izdan od strane profesionalnog tijela sukladno članku 5. ovoga Zakona;
7. **Ovlašćeni revizor** je osoba koja posjeduje licenciju izdanu od strane Federalnog ministarstva financija (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) nakon što joj je izdan certifikat od strane profesionalnog tijela, sukladno članku 5. ovoga Zakona;
8. **Računovodstveni i revizorski standardi** su standardi, prateće upute, objašnjenja i smjernice, načela profesionalne etike iz članka 33. ovoga Zakona objavljeni od strane Povjerenstva, a koji su obvezni za cjelokupnu računovodstvenu i revizorsku profesiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt);
9. **Profesionalna tijela** su nevladine, dobrovoljne profesionalne udruge u Federaciji prihvaćene od strane Povjerenstva, sukladno članku 11. Zakonu o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine
10. **Certifikat** je javni dokument kojim se dokazuje da je osoba položila ispite i stekla odgovarajuće stručno zvanje;

11. **Licencija** je javni dokument koja predstavlja odobrenje za rad izdana osobi ili društvu, sukladno odredbama ovog Zakona i Međunarodnim obrazovnim standardima;

12. **Registar financijskih izvješća** je središnji izvor informacija o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju pravnih osoba u Federaciji, uspostavljen kod ovlaštene institucije sukladno sa zakonskim propisima.

Članak 3.

Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na sva gospodarska društva, uključujući društva za osiguranje, mikro-kreditna društva, leasing društva, investicijske fondove, društva za upravljanje investicijskim fondovima, brokersko-dilerska društva, burze i banke, te na druge financijske organizacije, zadruge, profitne i neprofitne pravne osobe čije je sjedište registrirano u Federaciji.

Odredbe ovog Zakona odnose se i na pravne osobe i druge oblike organiziranja koje je pravna osoba sa sjedištem u Federaciji osnovala u inozemstvu, ako propisima tih država nije utvrđena obveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvješća.

Odredbe ovog Zakona odnose se na poslovne jedinice i pogone pravnih osoba sa sjedištem izvan Federacije, ako se te poslovne jedinice i pogoni smatraju obveznicima poreza na dobit u Federaciji.

Odredbe ovog Zakona odnose se i na korisnike prihoda proračuna Federacije, proračuna kantona, proračuna općina i gradova i izvanproračunskih fondova.

Članak 4.

Pravne osobe u smislu ovoga Zakona, razvrstavaju se na male, srednje i velike, ovisno o pokazateljima utvrđenim na dan sastavljanja financijskih izvješća u poslovnoj godini, prema sljedećim kriterijima:

- visina prihoda,
- vrijednost imovine,
- prosječan broj uposlenika tijekom poslovne godine.

Male pravne osobe su one koje ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uvjeta:

- prosječan broj uposlenih je manji od 50,
- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je manja od 1,000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je manji od 2,000.000,00 KM.

Srednje pravne osobe su one koje na dan sastavljanja financijskih izvješća ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uvjeta:

- prosječan broj uposlenih tijekom godine je od 50 do 250,
- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine iznosi od 1,000.000,00 KM do 4,000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod iznosi od 2,000.000,00 KM do 8,000.000,00 KM.

U srednje pravne osobe razvrstavaju se i one čije vrijednosti su veće od gornjeg iznosa jednog od uvjeta iz stavka 3. ovoga članka.

Velike pravne osobe su one koje prelaze gornje vrijednosti iz najmanje dva uvjeta iz stavka 3. ovoga članka.

Osim pravnih osoba iz stavka 5. ovoga članka, velike pravne osobe u smislu ovoga Zakona su banke, mikro-kreditne organizacije, štedno-kreditne zadruge, društva za osiguranje, leasing društva, društva za upravljanje

investicijskim fondovima, društva za upravljanje obveznim odnosno dobrovoljnim mirovinskim fondovima, brokersko-dilerska društva i druge financijske organizacije.

Na dan sastavljanja financijskih izvješća, pravne osobe su dužne samostalno izvršiti razvrstavanje, sukladno navedenim kriterijima i tako dobivene podatke koristiti za narednu poslovnu godinu.

Novoosnovane pravne osobe razvrstavaju se na temelju podataka iz financijskih izvješća za tekuću poslovnu godinu, razmjerno broju mjeseci poslovanja, a dobiveni podaci koriste se za tekuću i narednu poslovnu godinu.

Prosječna vrijednost poslovne imovine izračunava se tako što se zbroji neto knjigovodstvena vrijednost poslovne imovine na početku i na kraju obračunskog razdoblja podijeli sa brojem dva, a prosječan broj uposlenih tako što se ukupan zbroj uposlenih krajem svakog mjeseca, uključujući i uposlene izvan teritorija Federacije, podijeli s brojem mjeseci u obračunskom razdoblju.

Obavještenje o razvrstavanju pravne osobe u male, srednje ili velike, izvršeno sukladno s odredbama ovog Zakona, pravna osoba dužna je uz godišnja financijska izvješća, dostaviti Ovlašćenoj instituciji iz članka 44. ovoga Zakona.

II. ZVANJA I KVALIFIKACIJE

Članak 5.

Ovim Zakonom se propisuju sljedeća zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji Federacije:

1. Certificirani računovodstveni tehničar,
2. Certificirani računovođa,
3. Ovlašćeni revizor.

Testiranje kandidata za zvanja iz stavka 1. ovoga članka, izdavanje certifikata uspješnim kandidatima i licenciranje (izdavanje odobrenja za rad) obavljat će sljedeća tijela:

1. Testiranje kandidata za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore vrši Povjerenstvo. Testiranje kandidata se vrši na temelju jedinstvenog programa za Federaciju, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt, kako je utvrđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine, a koji je u cjelosti sukladan standardima i smjernicama Međunarodne federacije računovođa (u daljnjem tekstu: MFR). Povjerenstvo može prenijeti aktivnosti vezano za administriranje testiranja na jedno ili više profesionalnih tijela, pri čemu će Povjerenstvo pobliže nadgledati provođenje tih aktivnosti,
2. Certifikate za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore izdaje profesionalno tijelo, pod nadzorom Povjerenstva,
3. Licenciranje certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa, koji pružaju neovisne računovodstvene usluge trećim osobama, vrše profesionalna tijela,
4. Licenciranje ovlaštenih revizora vrši Ministarstvo,
5. Licenciranje društava za reviziju vrši Ministarstvo.

Iznimno, certifikat ovlaštenog revizora bez provedenog prethodnog testiranja izdaje se na zahtjev doktora znanosti, odnosno magistra ekonomskih znanosti iz oblasti računovodstva, revizije i analize poslovanja, koji ima izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje, odnosno magistar ekonomskih znanosti koji posjeduje zvanje certificiranog računovođe i praktično iskustvo od pet godina na poslovima računovodstva i financija.

U svezi sa toč. 4. i.5. stavka 2. ovoga članka, Ministarstvo je mjerodavno za nadzor u oblasti razvoja računovodstvene i revizorske profesije, koja je angažirana na pružanju ekspertnih usluga javnosti.

Licenciranje se ne vrši kod certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa koji obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe poduzeća i ostalih pravnih osoba.

Reviziju finansijskih izvješća u Federaciji mogu obavljati samo osobe koje posjeduju odgovarajuću licenciju izdanu u Federaciji, sukladno ovom Zakonu.

Revizorska izvješća mogu davati samo društva za reviziju koja imaju licenciju izdanu u Federaciji, sukladno ovom Zakonu.

Stjecanje, kvalificiranje, priznavanje i nostrificiranje kvalifikacija

Članak 6.

Za računovodstvenu i revizorsku profesiju u Federaciji primjenjuje se jedinstveni program obuke i stjecanja kvalifikacija na razini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Program).

Program donosi Povjerenstvo sukladno standardima i smjernicama MFR i implementira ga u suradnji s profesionalnim tijelima.

Osobe koje pristupaju računovodstvenoj i revizorskoj profesiji iz članka 5. stavak 1. ovoga Zakona, mogu steći propisana zvanja samo ako ispunjavaju uvjete koje određuje Povjerenstvo.

Novi kandidati za profesionalna zvanja iz članka 5. stavak 1. ovoga Zakona moraju ispunjavati uvjete u pogledu stručne spreme, praktičnog iskustva, obuke i testiranja koje utvrđuje Povjerenstvo.

Članak 7.

Profesionalno tijelo definirano ovim zakonom, u suradnji s Povjerenstvom, provodi Program za stjecanje kvalifikacija i zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji u Federaciji.

Profesionalno tijelo dužno je donijeti propise kojima se uređuje način provedbe Programa i naknade za stjecanje zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji, kvalificiranje i profesionalni razvoj računovođa i ovlašćenih revizora, kontinuirano educiranje, kontrola kvalitete rada njegovih članova, te izdavanje certifikata za sva zvanja u profesiji, kao i licencija za zvanja u oblasti računovodstva.

Na propise iz stavka 2. ovoga članka suglasnost daje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) po pribavljenom mišljenju Ministarstva.

Profesionalna tijela su odgovorna za utvrđivanje i realiziranje kontinuiranog profesionalnog educiranja svojih članova, sukladno Međunarodnim obrazovnim standardima, te vođenje evidencije na temelju koje se dokazuje da su zadovoljeni uvjeti i kriteriji kontinuiranog educiranja koje je utvrdilo Povjerenstvo.

Profesionalna tijela iz oblasti računovodstva i revizije koja imaju registraciju u Federaciji dužna su surađivati sa Povjerenstvom u svezi svih pitanja utvrđenih ovim Zakonom.

Mjerodavnost profesionalnih tijela ogleda se u sljedećem:

- provodi Program za stjecanje kvalifikacija,
- realizira kontinuirano educiranje,

- vodi evidenciju i izdaje uvjerenja o nazočnosti minimalnom broju sati kontinuirane obuke u računovodstvenoj profesiji neophodnom za obnavljanje/ produženje licencije nositeljima profesionalnih zvanja definiranih ovim Zakonom,
- uređuje kvalificiranje i profesionalni razvoj za računovodstvenu i revizorsku profesiju te provjerava kvalifikacije njihovih članova,
- daje stručna mišljenja svojim članovima i po zahtjevu trećim osobama u svezi praktične primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Članak 8.

Usluge obuke kandidata za računovodstvenu profesiju, sukladno Programu, mogu pružati sve pravne osobe, profesionalna tijela ili obrazovne ustanove iz Bosne i Hercegovine, koje ispunjavaju uvjete koje utvrdi Povjerenstvo.

Po završenoj obuci, organizator obuke izdaje polaznicima uvjerenje o nazočnosti obuci, koje sadrži informacije o broju sati i programu pružene obuke. Pohađanje tečajeva obuke za kandidate nije obvezno, ali je obvezno polaganje ispita za dobivanje certifikata.

Članak 9.

Svaka osoba kojoj su certifikat i licencija izdani u drugom entitetu ili Brčko Distriktu, s tim da je taj entitet ili distrikt usvojio zakon ili regulativu kojom se istovjetno osigurava priznavanje certifikata i licencije izdanih u Federaciji, ima pravo obavljati ove aktivnosti u Federaciji.

Osobe i društva za reviziju koja imaju certifikat i licenciju, sukladno zahtjevima Zakona o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine, u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu smatraju se kvalificiranim za dobivanje odgovarajuće licencije u Federaciji, kao i za obavljanje revizije na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, bez zahtjeva za dodatnim ispitima, obukom ili iskustvom. Takve osobe ili društva Ministarstvu podnose zahtjev za izdavanje licencije s dokazima da ispunjavaju uvjete definirane ovim Zakonom.

Članak 10.

Osobe koje posjeduju certifikat izdan od ovlaštenog tijela (odnosno Asocijacije) izvan teritorija Bosne i Hercegovine, mogu tražiti da se izvrši nostrificiranje stečenih kvalifikacija, nakon što dokažu da su ispunile uvjete MFR-a u zemlji u kojoj su stekle kvalifikaciju, kao i da ispunjavaju uvjete stručne spreme, radnog iskustva, poznavanja pravne regulative i poreznog sustava Federacije.

Nostrificiranje stečenih kvalifikacija obavljaju profesionalna tijela uz uvjete i postupak koji propisuje Povjerenstvo.

Strana isprava će se nostrificirati nakon što se provjeri predlagateljovo poznavanje lokalnog zakonodavstva, potrebnog za obavljanje poslova revizije i/ili računovodstva. Poznavanje zakonodavstva odnosi se na područja utvrđena odlukom Povjerenstva, a provjera se vrši na jednom od službenih jezika Federacije.

III. SUSTAV RAČUNOVODSTVA I KNJIGOVODSTVA

Organizacija i funkcioniranje sustava računovodstva

Članak 11.

Pravne osobe, sukladno donesenim općim internim aktom, uređuju organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatno evidentiranje, kao i sprečavanje i otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promjena, uređuju interne računovodstvene kontrolne postupke, utvrđuju računovodstvene politike, određuju osobe koje su odgovorne za zakonitost i ispravnost nastanka poslovne promjene i sastavljanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava o poslovnoj promjeni, uređuju kretanje knjigovodstvenih isprava i utvrđuju rokove za

njihovo dostavljanje na daljnju obradu, utvrđuju postupke pripreme, sastavljanja i prezentiranje financijskih izvješća, propisuju postupke prikupljanja, obrade i prezentiranja podataka u vezi s pripremom i sastavljanjem godišnjih izvješća o poslovanju, te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe i uređuje i druga pitanja od značaja za uspostavljanje učinkovitog sustava knjigovodstva i računovodstva u pravnoj osobi.

Sustav računovodstva se zasniva na računovodstvenim načelima: točnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti, pravovremenosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja te na Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljnjem tekstu: MRS).

Članak 12.

Sve pravne osobe obuhvaćene ovim zakonom koje obavljaju ekonomsku aktivnost u Federaciji, obvezne su voditi i čuvati knjigovodstvene evidencije i dokumente koje pružaju dovoljne, adekvatne i kompletne dokaze o njihovim transakcijama.

Odgovornost za računovodstvene i knjigovodstvene poslove nosi osoba ovlašćena za zastupanje pravne osobe.

Osoba iz stavka 2. ovoga članka dužna je osigurati vođenje računovodstvenih i knjigovodstvenih evidencija u poslovnim knjigama isključivo na temelju dokumentacije po osnovi nastalog poslovnog događaja.

Članak 13.

Pravne osobe su dužne obvezno donijeti akt o organizaciji računovodstvenog Informacijskog sustava kojim se određuje način prijama, formiranja, kretanja, odlaganja i čuvanja dokumentacije kao i postupci, metode i tehnike za vođenje poslovnih knjiga (knjiženje), oblik samih knjiga, sastavni dijelovi poslovnih knjiga, relevantni rokovi za unos pojedinih vrsta podataka (knjiženja), ažurnosti vođenja poslovnih knjiga, način odlaganja i čuvanja poslovnih knjiga, popis sredstava i rokove popisa, obračun i metode obračuna amortizacije, način i rokove financijskog izvještavanja, kao i ostale postupke i metode neophodnih za pouzdano i fer prezentiranje financijskih izvješća.

Knjigovodstvene isprave

Članak 14.

Knjigovodstvena isprava je pisani dokaz ili memorirani elektronski zapis o nastalom poslovnom događaju, koja je potpisana od strane osobe koja je ovlašćena za sastavljanje i kontrolu knjigovodstvene isprave, a služi kao temelj za knjiženje u poslovnim knjigama.

Knjigovodstvenom ispravom smatra se i isprava primljena telefaksom, preslika originalne isprave ili isprava na elektronskom zapisu ako je na ispravi navedeno mjesto čuvanja originalne isprave, odnosno razlog uporabe preslike i ako je potpisana od osobe ovlašćene za zastupanje pravne osobe ili osobe na koju je prenesena ovlast.

Članak 15.

Sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i opseg nastale promjene (kupnja, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu (kupnja za gotov novac ili na kredit), tehnička obilježja (datum kupnje, valuta plaćanja i sl.) s mogućnošću pravovremenog nadzora.

Vjerodostojnom se smatra ona knjigovodstvena isprava na temelju koje može treća osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju, nedvojbeno i bez ikakvih sumnji utvrditi prirodu i opseg poslovnog događaja.

Osoba ovlašćena za zastupanje pravne osobe ili osoba na koje je prenesena ovlast jamči potpisom na knjigovodstvenoj ispravi da je ona vjerodostojna i ispravna.

Sastavljanje knjigovodstvenih isprava

Članak 16.

Knjigovodstvena isprava sastavlja se za događaj koji je nastao, vezan je za poslovanje pravne osobe i ima odraza na promjenu pozicije imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda.

Knjigovodstvene isprave mogu biti eksterne i interne prirode i sastavljaju se u potrebnom broju primjeraka.

Eksterne knjigovodstvene isprave su one koje su prispjele u pravnu osobu izvana, iz poslovnih odnosa s trećim osobama koje su ih sačinile (fakture, izvješće o novčanim promjenama na žiro-računu, odobravanje kasa skonta, izvješća o obračunatoj kamati, tovarni list, dokumenti o osiguranju robe, otpremnica, dostavnica i sl.).

Interne knjigovodstvene isprave se ispostavljaju unutar pravne osobe i služe za dokumentiranje svih promjena na sredstvima i obvezama prema izvorima sredstava (prijemnica, izdatnica, zapisnik, popisne liste, dokumenti o povratu, otpisu, rashodu, promjeni cijene, nalog blagajni za naplatu ili isplatu, isplatna lista, trebovanje sirovina, poluproizvoda, gotovih proizvoda, alata i dr.).

Knjigovodstvena isprava sastavljena kao elektronski zapis može, umjesto potpisa ovlaštene osobe koja zastupa pravnu osobu ili osobu na koju je prenesena ovlast, sadržavati ime i prezime ili drugu prepoznatljivu oznaku osobe ovlaštene za izdavanje knjigovodstvene isprave ili mora biti potpisana sukladno Zakonu o elektronskom potpisu ("Službeni glasnik BiH", broj 91/06).

Osobe koje sastavljaju i vrše prijam knjigovodstvenih isprava, dužne su da potpisanu ispravu i drugu dokumentaciju u vezi sa nastalom poslovnom promjenom dostave računovodstvu odmah po izradi, odnosno prijemu, a najkasnije u roku od tri dana od dana kada je poslovna promjena nastala, odnosno u roku od tri dana od datuma prijama.

Kontrola knjigovodstvenih isprava

Članak 17.

Knjigovodstvena isprava prije knjiženja mora biti prekontrolirana sa stanovišta formalne, suštinske i računске ispravnosti i ovjerena od ovlaštenih osoba u pravnoj osobi.

Kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave polazi od toga da li je isprava sastavljena sukladno propisima, MRS i općim aktom pravne osobe.

Suštinskom kontrolom knjigovodstvenih isprava utvrđuje se suštinska ispravnost isprave, koja se sastoji u ispitivanju da je naznačena poslovna promjena stvarno nastala i u opsegu kako je naznačeno.

Kontrola računске ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva računsku kontrolu matematičkih operacija dijeljenja, množenja, zbrajanja i oduzimanja, na temelju kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

Neispravna isprava vraća se odgovarajućoj službi radi otklanjanja nedostataka.

Članak 18.

Ispravke u knjigovodstvenim ispravama u tekstu ili brojevima ne smiju se obavljati na način da dovode u sumnju vjerodostojnost knjigovodstvene isprave.

Ispravku precrtavanjem vrši ona osoba koja je izdala knjigovodstvenu ispravu i koja će ispravku istovremeno izvršiti na svim primjercima izdane knjigovodstvene isprave, što potvrđuje svojim potpisom, uz stavljanje datuma ispravke.

Iznimku čine knjigovodstvene isprave o novčanim poslovnim događajima koje se ne smiju popravljati, nego se poništavaju i izdaju nove.

Članak 19.

Uredno likvidirana i ispravna knjigovodstvena isprava prosljeđuje se knjigovodstvu, gdje se na temelju nje izdaje nalog za knjiženje, zatim upisuje podatak u poslovne knjige knjigovodstvenom tehnikom.

Osobe koje vode poslovne knjige, poslije provedene kontrole i primljenih knjigovodstvenih isprava, dužne su knjigovodstvene isprave proknjižiti u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijama knjigovodstvene isprave.

Poslovne knjige

Članak 20.

Poslovne knjige su jednoobrazne evidencije o stanju i promjenama na imovini, obvezama, kapitalu, prihodima i rashodima pravnih osoba. Poslovne knjige vode se za poslovnu godinu i predstavljaju temelj za izradu godišnjih i polugodišnjih financijskih izvješća.

Poslovne knjige vode se sukladno načelima sustava dvojnog knjigovodstva, uvažavajući načela urednosti, ažurnosti, dokumentiranosti i vjerodostojnosti.

Poslovne knjige mogu se voditi na slobodnim listovima, povezane ili prenijete na neki od elektronskih medija, tako da se po potrebi mogu otiskati ili prikazati na ekranu.

Poslovne knjige čine: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se unose knjigovodstvene promjene, kronološki, prema vremenskom redosljedu njihovog nastanka. Dnevnik se može uspostaviti kao jedinstvena poslovna knjiga ili više knjiga koje su namijenjene za evidentiranje promjena na pojedinim skupinama bilancnih ili izvanbilancnih pozicija.

Glavna knjiga je sistemska knjigovodstvena evidencija promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja (imovini, obvezama, kapitalu, rashodima, prihodima i rezultatu poslovanja i izvanbilancne evidencije).

Pomoćne knjige su analitičke evidencije koje se vode za nematerijalna sredstva, postrojenja i opremu, investicijske nekretnine, dugoročne financijske plasmane, zalihe, potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente, obveze, kapital i dr.

Članak 21.

Poslovne promjene knjiže se na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilancnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira.

Kontni okvir i sadržaj računa u kontnom okviru za sve pravne osobe propisuje federalni ministar financija (u daljnjem tekstu: ministar).

Detaljan kontni plan propisuje se općim aktom pravne osobe i mora biti usuglašen sa propisanim kontnim okvirom.

Glavna knjiga predstavlja skup svih konta koja su otvorena tijekom poslovne godine. Glavna knjiga mora sadržavati unaprijed pripremljena konta koja, sukladno potrebama pravne osobe, osiguravaju podatke za godišnja financijska izvješća.

Glavna knjiga se sastoji od dva odvojena dijela i to:

- 1) bilancna evidencija i
- 2) izvanbilancna evidencija.

Predmet knjigovodstvene obrade podataka u glavnoj knjizi u dijelu bilancne evidencije su poslovni događaji koji imaju sljedeća obilježja:

- 1) poslovni se događaj stvarno dogodio i kao takav pripada prošlosti poslovanja,
- 2) učinak poslovnog događaja može se izraziti u novčanim iznosima,
- 3) promjena nastala poslovnim događajem utječe na poziciju (stavku) sredstava, obveza, kapitala, troškova, rashoda, prihoda i rezultata poslovanja,
- 4) nastanak poslovnog događaja može se dokazati vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom.

Glavna knjiga izvanbilancnih evidencija obuhvaća određene poslovne događaje koji u trenutku nastanka nemaju utjecaja na promjene u bilanci stanja i bilanci uspjeha, ali osiguravaju dodatne informacije o korišćenju tuđe imovine, budućih potencijalnih obveza, kontrole pojedinih poslovnih pothvata i informiranja.

Kod primjene metode elektronske obrade podataka, glavna knjiga mora biti tako organizirana da se može izvršiti kontrola knjiženja.

Članak 22.

Pomoćne knjige se u pravilu vode zasebno.

U pomoćnim knjigama u kojima se vodi evidencija o materijalnoj imovini, imovina se iskazuje u količinama i novčanim iznosima.

Druge pomoćne knjige koje dopunjavaju podatke o nekoj poziciji u glavnoj knjizi ili osiguravaju bilo koje druge podatke su: knjiga (dnevnik) blagajne, knjiga ulaznih faktura (KUF), knjiga izlaznih faktura (KIF), knjiga deviznih sredstava, knjiga izdanih čekova, knjiga dospijuća mjenica, knjiga dionica, knjiga udjela i dr.

U dnevnik blagajne se unose poslovne promjene koje nastaju po osnovi gotovine i drugih vrijednosti koje se vode u blagajni pravne osobe. Dnevnik blagajne zaključuje se na kraju svakog radnog dana i dostavlja se računovodstvu istog, a najkasnije narednog dana.

Vođenje poslovnih knjiga

Članak 23.

U poslovne knjige unose se podaci po načelu nastanka poslovnih događaja, a na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava.

Poslovne knjige otvaraju se početkom svake poslovne godine prijenosom stanja iz bilance sastavljene na kraju prethodne poslovne godine ili na temelju početne bilance kod novoosnovanih pravnih osoba, a s danom stjecanja statusa pravne osobe i prilikom provođenja statusnih promjena sukladno članku 36. ovoga Zakona.

One pozicije koje se ne nalaze u početnoj bilanci otvaraju se u poslovnim knjigama u tijeku godine nastankom poslovnog događaja, na temelju vjerodostojne knjigovodstvene isprave.

Poslovne knjige vode se na način da osiguraju:

- kontrolu unesenih podataka,
- ispravnost unosa podataka,
- čuvanje podataka,
- mogućnost korišćenja podataka,
- mogućnost uvida u promet i stanje na računima glavne knjige,
- mogućnost uvida u vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja.

Naknadna ispravka unesenog podatka provodi se kao nova knjigovodstvena stavka tako da bude učinak promjene iz razlike novog i prethodnog podatka.

Poslovni događaji nastali između dana bilance i dana upisa u sudski registar obuhvaćaju se u poslovnim knjigama prethodne pravne osobe ili nove pravne osobe, što se utvrđuje odlukom o statusnoj promjeni.

Članak 24.

Za osobu koja vodi poslovne knjige, sastavlja financijska izvješća i koja je supotpisnik financijskih izvješća sukladno članku 37. ovoga Zakona, općim aktom pravne osobe propisuju se uvjeti koje mora ispunjavati: školsku spremu, radno iskustvo i ostalo, kao i njezinu odgovornost za ažurnost, urednost i istinitost poslovnih knjiga.

Vođenje poslovnih knjiga pravna osoba može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugoj pravnoj osobi ili poduzetniku registriranim za pružanje računovodstvenih usluga koja ima uposlene osobe kojima povjerava vođenje poslovnih knjiga, s tim da osigura arhiviranje i čuvanje dokumentacije u svom sjedištu.

Stavak 2. ovoga članka ne primjenjuju banke i druge financijske organizacije, društva za osiguranje, davatelji financijskog leasinga, mirovinski fondovi, otvoreni fondovi pravnih osoba za investicijsko bankarstvo, burze i brokersko - dilerska društva.

Popis imovine i obveza

Članak 25.

Pravna osoba je dužna da na početku poslovanja kao i najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neko drugo obračunsko razdoblje, određeno sukladno ovom Zakonu, izvrši popis imovine i obveza s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem.

Pravne osobe iz članka 3. ovoga Zakona, kao i pravne osobe i dijelovi tih pravnih osoba koje obavljaju poslove u inozemstvu ako stranim propisima za pravne osobe i njihove dijelove nije propisana obveza posebnog vođenja knjigovodstva, kao i podnošenja i revizije godišnjih financijskih izvješća, su dužna popisati imovinu i obveze najmanje jednom u tijeku godine, a najkasnije do kraja tekuće poslovne godine.

Pravna osoba kod koje se nalaze tuđa sredstva, dužna je ta sredstva popisati posebno za svaku pravnu osobu kojoj ta imovina pripada i dostaviti im po jedan primjerak popisnih lista na kojima su ta sredstva popisana. Kod pravnih osoba čija su ta sredstva, ove se popisne liste uključuju u njihovu dokumentaciju o popisu.

Popis imovine i obveza tijekom poslovne godine obavlja se i u slučajevima: promjene cijena proizvoda i robe, statusnih promjena sukladno Zakonu o gospodarskim društvima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08 i 7/09) - spajanje, pripajanje ili dijeljenje - otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

U navedenim slučajevima popis se provodi pod datumom nastanka statusne ili druge promjene. Pravne osobe koje su predmetom statusnih ili drugih promjena izrađuju financijska izvješća za razdoblje od 1. siječnja do datuma statusne ili druge promjene.

Popis se obavlja tijekom godine i zbog primopredaje dužnosti i ne oslobađa pravnu osobu od popisa sredstava i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca tekuće godine.

Pravne osobe u stečaju i likvidaciji nisu obveznici popisa sa stanjem na dan 31. prosinca. Ove pravne osobe provode popis imovine i obveza na dan otvaranja stečajnog postupka, odnosno pokretanja postupka likvidacije.

Iznimno, pravna osoba može svojim aktom predvidjeti dulja razdoblja za popisivanje materijala u knjižnicama, kao što su: knjige, fotografije, filmovi, arhivska građa i sl., s tim da ta razdoblja ne mogu biti dulja od pet godina.

Članak 26.

Internim općim aktom i Odlukom o popisu utvrđuje se postupak provođenja popisa imovine i obveza (određivanje povjerenstva, način i rokovi popisa, način usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem).

Za provođenje popisa imovine i obveza u pravnoj osobi formiraju se povjerenstva za popis. Pri utvrđivanju sastava pojedinih povjerenstava za popis treba voditi računa da osobe koje su materijalno ili financijski zadužene za sredstva koja se popisuju i njihovi neposredni rukovodioci ne mogu biti određeni u povjerenstvo za popis tih sredstava.

U slučaju kada je vrijeme popisa imovine i obveza prije 31. prosinca povjerenstvo za popis je dužno da na temelju knjigovodstvenih isprava naknadno unese u popisne liste podatke o promjenama koje su nastale između dana popisa i 31. prosinca tekuće godine te izvrši usklađivanje i sravnjenje knjigovodstvenog i stvarnog stanja sa 31. prosincem tekuće godine.

Podatke iz knjigovodstva u popisne liste ne unose osobe koja rade u knjigovodstvu, nego popisno povjerenstvo.

Na kraju popisa popisno povjerenstvo sastavlja izvješće o obavljenom popisu, utvrđuje viškove i manjkove i dostavlja ga na razmatranje tijelu mjerodavnom za razmatranje rezultata popisa za odlučivanje o popisu, najkasnije 15. dana od dana isteka poslovne godine.

Obračun amortizacije

Članak 27.

Na kraju poslovne godine sastavlja se konačan obračun amortizacije.

Sastavljanje konačnog obračuna amortizacije zasniva se na stvarnom stanju utvrđenom na temelju popisa.

Stalna sredstva se sustavno otpisuju primjenom godišnjih amortizacijskih stopa koje proističu iz procijenjenog vijeka trajanja stalnog sredstva ili primjenom amortizacijskih kvota (godišnji iznos amortizacije) utvrđenih na temelju planiranog korišćenja stalnih sredstava.

Pravna osoba ima pravo na ubranu amortizaciju stalnih sredstava pod uvjetima utvrđenim propisima kojima se regulira porez na dobit.

Usuglašavanje potraživanja i obveza

Članak 28.

Pravne osobe su dužne da prije sastavljanja financijskih izvješća, usuglase međusobna potraživanja i obveze što se dokazuje odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom.

Povjeritelj je dužan da prije sastavljanja financijskih izvješća dostavi dužniku popis neplaćenih računa.

Prije sastavljanja financijskih izvješća za tekuću godinu obvezno se vrši usuglašavanje obveza i potraživanja (konfirmacija salda). Kao dokaz postojanja određenog stanja potraživanja i obveza koristit će se knjigovodstveni podaci pravnih osoba koji će se unositi i potvrđivati odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom - obrazac izvod otvorenih stavki.

Primatelj konfirmacije je dužan pošiljatelju: dužniku, povjereniku ili njegovom revizoru odgovoriti na konfirmaciju u roku od osam dana.

Stanje obveza i potraživanja se utvrđuje na dan 31. prosinca tekuće godine.

Pravne osobe su dužne u bilješkama obrazložiti pojedinačna stanja sumnjivih i spornih potraživanja, te planirati aktivnosti i način rješavanja istih.

Zaključivanje poslovnih knjiga i utvrđivanje financijskog rezultata

Članak 29.

Poslovne knjige se zaključuju poslije knjiženja svih poslovnih promjena i obračuna na dan završetka poslovne godine najkasnije do roka za dostavljanje financijskih izvješća kao i u slučajevima statusnih promjena, prestanka poslovanja i u drugim slučajevima u kojima je neophodno zaključiti poslovne knjige.

Pomoćne knjige koje se koriste više od jedne godine zaključuju se po prestanku njihovog korišćenja, osim knjige inventara koja se zaključuje otuđenjem sredstva.

Ako se poslovne knjige vode kao elektronski zapis, glavna knjiga se mora nakon zaključivanja na kraju poslovne godine zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova da je istu moguće u svakom trenutku otiskati na papir i mora se potpisati elektronskim potpisom sukladno Zakonu o elektronskom potpisu ili se mora otiskati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora je potpisati i ovjeriti osoba ovlaštena za zastupanje pravne osobe i na kraju odložiti.

Članak 30.

Na kraju poslovne godine poslovne knjige se zaključuju, a zatim se na temelju evidencija iz poslovnih knjiga utvrđuje stanje imovine, obveza, kapitala i financijski rezultat sa prihodima i rashodima obračunskog razdoblja na koji se taj rezultat odnosi.

Raspoređivanje dobiti i gubitka pravna osoba vrši sukladno s odredbama Zakona o gospodarskim društvima i ovog Zakona, internog općeg akta i odluke mjerodavnog organa.

Način i rokovi čuvanja knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, izvješća i ostale dokumentacije

Članak 31.

Knjigovodstvene isprave čuvaju se u izvornom materijalnom obliku, u obliku elektronskog zapisa ili na mikrofilmu, a predstavljaju dokaznu osnovu poslovnih knjiga.

Knjigovodstvene isprave se odlažu u fascikle i registratore nakon završetka godišnjeg obračuna i revizije, a zatim zapisnički predaju u središnji arhiv pravne osobe.

Knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i financijska izvješća čuvaju se u poslovnim prostorijama pravne osobe, odnosno kod druge pravne osobe ukoliko je istoj povjereno vođenje poslovnih knjiga.

Ako se poslovne knjige vode na računalu, uporedo s memoriranim podacima, mora se osigurati i memoriranje aplikativnog softvera, kako bi podaci bili dostupni kontroli.

Pri otvaranju postupka likvidacije ili stečaja, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige zapisnički se predaju likvidacijskom, odnosno stečajnom upravitelju.

Isprave koje se čuvaju trajno su: platne liste ili analitičke evidencije o plaćama u vezi s plaćanjem doprinosa, kupoprodajni ugovori po kojima je izvršeno stjecanje nekretnina, godišnji računovodstveni obračuni, financijska izvješća, konsolidirana financijska izvješća, izvješća o izvršenoj reviziji i svi interni akti od utjecaja na financijsko poslovanje.

Knjigovodstvene isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu čuvaju se najmanje 11 godina.

Knjigovodstvene isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige čuvaju se najmanje sedam godina.

Članak 32.

Glavna knjiga i dnevnik čuvaju se najmanje 11 godina, a pomoćne knjige najmanje sedam godina.

Periodični obračuni, isprave platnog prometa putem ovlaštenih financijskih institucija čuvaju se najmanje pet godina.

Godišnje izvješće o poslovanju čuva se u originalnom obliku 11 godina nakon isteka poslovne godine.

Pomoćni obračuni, prodajni i kontrolni blokovi i sl. čuvaju se dvije godine.

Revizorska društva čuvaju šest godina dokumentaciju na temelju koje je obavljena revizija.

Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige i u koje su podaci iz isprava uneseni.

IV. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Standardi i pravila

Članak 33.

Računovodstveni standardi financijskog izvještavanja su načela i pravila sastavljanja i prezentiranja financijskih izvješća koji se primjenjuju na sve pravne osobe iz čl. 3. i 4. ovoga zakona, a obuhvaćaju:

1. MRS i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu: MSFI),
2. Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (u daljnjem tekstu: MRSJS),
3. Prateće upute, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (u daljnjem tekstu: OMRS),
4. Međunarodne računovodstvene standarde za mala i srednja poduzeća koje objavi OMRS.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a do objavljivanja MRSJS, proračunski korisnici i izvanproračunski fondovi primjenjivat će u Federaciji posebne propise za proračunske korisnike i izvanproračunske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru.

Članak 34.

Standardi revizije i načela profesionalne etike profesionalnih računovođa i revizora koji se primjenjuju na cijelom teritoriju Federacije su:

- 1) Međunarodni standardi revizije (u daljnjem tekstu:MSR), koje donosi MFR,
- 2) Kodeks etike za profesionalne računovođe, koji donosi MFR,
- 3) Sve prateće upute, objašnjenja i smjernice, koje donosi MFR.

Financijska izvješća

Članak 35.

Pravne osobe financijska izvješća sastavljaju i prezentiraju za poslovnu godinu i to za razdoblje od 1. siječnja. do 31. prosinca tekuće godine sa usporedivim podacima za prethodnu godinu.

Iznimno, ovisna pravna osoba čija matična pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu ima poslovnu godinu različitu od kalendarske godine, uz suglasnost ministra, može sastavljati i prezentirati financijska izvješća za razdoblje koje je različito od razdoblja iz stavka 1. ovog članka.

Pravna osoba kod koje nastane statusna promjena, financijska izvješća sastavlja na datum statusne promjene.

Poslovni događaji nastali između dana bilance i dana upisa u sudski registar obuhvaćaju se u financijskim izvješćima prethodne pravne osobe ili nove pravne osobe, što se utvrđuje odlukom o statusnoj promjeni.

Financijska izvješća sastavljaju se i u slučaju otvaranja, odnosno zaključenja stečaja, odnosno postupka likvidacije pravne osobe.

Članak 36.

Godišnja financijska izvješća čine:

- 1) Bilanca stanja - Izvješće o financijskom položaju na kraju razdoblja,
- 2) Bilanca uspjeha - Izvješće o ukupnom rezultatu za razdoblje,
- 3) Izvješće o gotovinskim tijekovima - Izvješće o tijekovima gotovine,
- 4) Izvješće o promjenama na kapitalu,
- 5) Bilješke uz financijska izvješća.

Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka, mala poduzeća godišnja financijska izvješća prezentiraju kroz:

- 1) Bilancu stanja - Izvješće o financijskom položaju na kraju razdoblja i
- 2) Bilancu uspjeha - Izvješće o ukupnom rezultatu za razdoblje.

Uz godišnje financijsko izvješće korisnicima financijskih izvješća se prezentiraju i posebna izvješća sačinjena prema zahtjevu Federalnog zavoda za statistiku.

Članak 37.

Za financijska izvješća pravne osobe odgovorna je osoba ovlaštena za zastupanje pravne osobe, upisana u sudski registar.

Financijska izvješća pravne osobe, pa i ona tiskana na računalu, moraju biti ovjereni potpisom i pečatom certificiranog računovođe koji sadrži naziv "certificirani računovođa", njegovo ime i prezime, kao i broj važeće licence, izuzev za certificirane računovođe iz članka 5. stavak 6. ovog zakona. Istodobno financijska izvješća moraju biti potpisana od strane osobe ovlaštene za zastupanje pravne osobe, upisane u sudski registar, koja podnosi financijska izvješća, ovjerena pečatom pravne osobe - podnositelja.

Članak 38.

Pravne osobe koje su razvrstane u velike i srednje dužne su sastavljati i prezentirati polugodišnja financijska izvješća, tj. financijska izvješća pripremljena za obračunsko razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja.

Neovisno od kategorije u koju su razvrstana, sukladno odredbama članka 4. ovog Zakona, pravne osobe čijim se vrijednosnim papirima trguje na tržištima kapitala ili su u postupku pripreme za izlazak na ta tržišta obvezna su sastavljati i prezentirati polugodišnja financijska izvješća ako je takva obveza predviđena propisima kojim se uređuje poslovanje vrijednosnim papirima.

Polugodišnje izvješće obuhvaća:

- 1) Bilancu stanja - Izvješće o financijskom položaju na kraju razdoblja,
- 2) Bilancu uspjeha - Izvješće o ukupnom rezultatu za razdoblje,
- 3) Izvješće o gotovinskim tijekovima - Izvješće o tijekovima gotovine,
- 4) Izvješće o promjenama na kapitalu,
- 5) Bilješke uz financijska izvješća, pripremljene sukladno MRS 1 - Prezentacija financijskih izvješća ili MRS 34 - Periodična financijska izvješća.

Članak 39.

Ministar propisuje sadržaj i formu financijskih izvješća koja se pripremaju i prezentiraju, sukladno odredbama ovog Zakona.

Pravne osobe koje knjigovodstvo vode na sredstvima za automatsku obradu podataka, financijsko izvješće mogu predati i na propisanoj formi obrasca tiskanim na računalu s tim da, uz takve obrasce, istovjetne podatke podnesu i na elektronskom mediju.

Poslovne knjige, financijska izvješća i druge financijske informacije prezentirane od strane osoba na koje se odnose odredbe ovog zakona izražavaju se u novčanoj jedinici i na jezicima koji su u službenoj uporabi u Federaciji.

Godišnje izvješće o poslovanju

Članak 40.

Pravne osobe su obvezne pripremati godišnja izvješća o poslovanju koji daju objektivan prikaz poslovanja pravne osobe i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se suočava i mjera poduzetih na zaštiti životne sredine.

Godišnje izvješće o poslovanju obvezno sadrži:

- 1) sve značajne događaje nastale u razdoblju od završetka poslovne godine do datuma predaje financijskog izvješća,
- 2) procjenu očekivanog budućeg razvoja pravne osobe,
- 3) najvažnije aktivnosti u svezi s istraživanjem i razvojem,
- 4) informacije o otkupu vlastitih akcija i udjela,
- 5) informacije o poslovnim segmentima pravne osobe,
- 6) korišćene financijske instrumente ako je to značajno za procjenu financijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravne osobe,
- 7) ciljeve i politike pravne osobe u svezi s upravljanjem financijskim rizicima, zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita,
- 8) izloženost pravne osobe cjenovnom, kreditnom, tržišnom, valutnom riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravne osobe.

Članak 41.

Godišnje izvješće o poslovanju velikih pravnih osoba i pravnih osoba čiji su vrijednosni papiri uvršteni na organizirano tržište vrijednosnih papira mora sadržavati i prikaz primijenjenih pravila korporativnog upravljanja.

Iznimno od odredaba iz stavka 1. ovoga članka, male pravne osobe nisu dužne da pripremaju godišnje izvješće o poslovanju, ali su informacije o otkupu vlastitih dionica dužne navesti u zabilješkama uz financijska izvješća.

Konsolidirano financijsko izvješće

Članak 42.

Kod statusnih oblika povezivanja, sukladno odredbama Zakona o gospodarskim društvima sastavljaju se i konsolidirana godišnja financijska izvješća.

Konsolidirano financijsko izvješće je financijsko izvješće grupe pravnih osoba za statusni oblik povezivanja koji čini ekonomsku cjelinu u kome su izdvojeni interni odnosi između tih osoba na temelju kapitala, potraživanja i obveza, prihoda i rashoda, gdje određena osoba (matična) ima pravo upravljanja financijskim i poslovnim politikama.

Članak 43.

Pri izradi konsolidiranih financijskih izvješća pravne osobe su dužne pridržavati se pravila i procedura konsolidacije godišnjih financijskih izvješća koja su uređena MRS-a i MSFI-a.

Obveza za izradu konsolidiranog financijskog izvješća nastaje od prvog mjeseca po isteku mjeseca u kome je formiran statusni oblik povezivanja.

Obveza za izradu konsolidiranog financijskog izvješća prestaje krajem mjeseca u kome je statusni oblik povezivanja prestao postojati.

Konsolidirana financijska izvješća, pravna osoba, koja u grupi pravnih osoba predstavlja matičnu, dužna je sačinuti i dostaviti Ovlašćenoj instituciji iz članka 44. ovoga Zakona. Obveza sačinjavanja konsolidiranih financijskih izvješća je jedanput godišnje s prikazom stanja poslovnog rezultata na kraju poslovne godine.

Predaja polugodišnjih i godišnjih financijskih izvješća i godišnjih izvješća o poslovanju

Članak 44.

Polugodišnja financijska izvješća iz članka 38. i godišnja financijska izvješća iz članka 36. i godišnja izvješća o poslovanju iz članka 40. ovoga Zakona predaju se Ovlašćenoj instituciji, utemeljenoj posebnim zakonom, koja obavlja kontrolu i obradu financijskih izvješća, te vodi Jedinstveni registar financijskih izvješća .

Polugodišnja financijska izvješća predaju se najkasnije 31. srpnja tekuće godine.

Godišnja financijska izvješća i godišnja izvješća o poslovanju se predaju najkasnije do posljednjeg dana veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Pravne osobe, koje sukladno članku 42. ovoga Zakona imaju obvezu pripremiti i prezentirati konsolidirana financijska izvješća, dužne su ta izvješća predati najkasnije do kraja travnja tekuće za prethodnu godinu.

Rok za predaju revizorskog izvješća sa priloženim financijskim izvješćima koji su bili predmet revidiranja je najkasnije kraj tekuće godine za prethodnu godinu.

Pravna osoba je uz izvješća dužna dostaviti i odluku o utvrđivanju godišnjih financijskih izvješća od strane mjerodavnog organa te odluku o prijedlogu raspodjele dobiti ili pokriva gubitka.

Pravna osoba koja sastavlja financijska izvješća, sukladno članku 35. ovog Zakona dužna je godišnja financijska izvješća dostaviti u roku 60 dana od dana nastanka statusne promjene, pokretanja postupka likvidacije ili otvaranja stečaja, a za ostale poslovne godine u roku od 120 dana od dana isteka poslovne godine.

Iznimno, financijska izvješća nisu dužne podnijeti pravne osobe koje su registrirane u tekućoj poslovnoj godini i koje, nakon registracije, do 31. prosinca. tekuće poslovne godine nisu imale drugih promjena na svom računu osim uplate obveznog depozita uz napomenu da su te osobe dužne do kraja veljače tekuće godine izvijestiti Ovlašćenu instituciju iz stavka 1. ovoga članka o tim činjenicama podnošenjem Izjave o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu.

Članak 45.

Ovlašćena institucija je obvezna da podatke iz preuzetih financijskih izvješća iz članka 44. ovoga Zakona obradi na način podesan za ocjenu imovinskog, prinosnog i financijskog položaja pravnih osoba.

Podaci iz stavka 1. ovoga članka javni su i dostupni svim pravnim i fizičkim osobama.

Podatke pripremljene sukladno stavku 1. ovoga članka, Ovlašćena institucija je dužna dostaviti Ministarstvu u roku od 60 dana od isteka rokova za predaju financijskih izvješća, definiranih u članku 44. ovoga Zakona.

Istodobno, Ovlašćena institucija je obvezna Ministarstvu dostaviti podatke o pravnim osobama koje nisu postupile sukladno odredbama članka 44. ovoga Zakona.

Nadzor

Članak 46.

Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Porezna uprava) je ovlaštena obavljati nadzor pravnih osoba nad aktivnostima pravnih osoba radi provjere da li se aktivnosti od značaja za organizaciju i funkcioniranje sustava računovodstva i knjigovodstva obavljaju sukladno odredbama ovog i drugih relevantnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona, s tim da Porezna uprava ne vrši nadzor nad primjenom MRS-a i MSFI-a.

Nadzor obavljaju i druge institucije ukoliko su iste posebnim propisom ovlaštene za obavljanje nadzora nad aktivnostima pojedinih pravnih osoba na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona.

Nadzor obavljaju ovlaštene osobe Porezne uprave na sljedeći način:

- 1) praćenjem, prikupljanjem knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, godišnjih financijskih izvješća te drugih poreznih i statističkih izvješća (analiza financijskih izvješća),
- 2) provjerom sustava koji obveznik primjenjuje za obradu podataka u svezi računovodstvenih poslova,
- 3) izravnim nadzorom kod obveznika.

Članak 47.

Porezna uprava po okončanju provedenog postupka nadzora može poduzeti sljedeće mjere:

- 1) donijeti Rješenje o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti i
- 2) podnijeti prijavu za pokretanje prekršajnog ili kaznenog postupka.

Na rješenje iz točke 1) stavka 1. ovoga članka, obveznik ovoga Zakona kod koga se obavljala provjera u roku od 15 dana od dana prijama Rješenja može uložiti žalbu Ministarstvu. Ministarstvo rješava po žalbi u roku od 15 dana od dana prijama žalbe. @alba odlaže izvršenje Rješenja. Protiv Rješenja drugostupanjskog organa može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 48.

Pravna osoba je dužna ovlaštenoj osobi omogućiti provođenje nadzora nad svim knjigovodstvenim ispravama, poslovnim knjigama, godišnjim financijskim izvješćima i drugim poreznim i statističkim izvješćima, te sustava koji primjenjuje za obradu podataka.

Pravna osoba je dužna na zahtjev Porezne uprave dostaviti preslike isprava ili financijskih izvješća iz stavka 1. ovoga članka.

Pravna osoba je dužna ovlaštenim osobama staviti na raspolaganje odgovarajuće prostorije u kojima mogu neometano i bez nazočnosti drugih osoba obaviti nadzor računovodstvenih poslova.

Osobe ovlaštene za zastupanje pravnih osoba i uposlenici koji obavljaju računovodstvene poslove dužni su na zahtjev ovlaštene osobe dati na uvid sve knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, godišnja financijska izvješća, porezne i statističke izvješća i druge informacije o računovodstvenim poslovima bitnim za obavljanje nadzora i sastaviti pisano izvješće ili odazvati se na davanje usmene izjave ukoliko to zahtjeva Porezna uprava.

V. REVIZIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Revizija

Članak 49.

Revizija je postupak provjere i ocjene financijskih izvješća te podataka i metoda koje se primjenjuju pri sastavljanju financijskih izvješća, na temelju kojih se daje stručno i neovisno mišljenje o istinitosti i objektivnosti financijskog stanja, rezultata poslovanja i novčanih tokova pravne osobe, sukladno MRS-a, MSFI-a i drugim propisima u Federaciji u cilju zaštite javnog interesa kod javnog prezentiranja financijskih izvješća.

Revizija financijskih izvješća obavlja se sukladno ovom Zakonu i MSR uz poštivanje Kodeksa profesionalne etike revizora i pravila revizorske struke, te drugih pravila i propisa koji reguliraju ovu oblast.

Obveznoj reviziji podliježu financijska izvješća i konsolidirana financijska izvješća pravnih osoba razvrstanih u velika i srednja poduzeća, te financijska izvješća pravnih osoba čijim se vrijednosnim papirima trguje ili se vrši priprema za njihovo emitiranje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira.

Obveznoj reviziji podliježu i financijska izvješća pravnih osoba ukoliko je to propisano posebnim propisima kojim se uređuje njihovo poslovanje.

Pravne osobe koje se svrstavaju sukladno članku 4. ovoga Zakona u male, mogu odlučiti da se revizija njihovih financijskih izvješća obavlja sukladno odredbama ovoga Zakona.

Društva za reviziju

Članak 50.

Sve oblike revizije u Federaciji obavljaju gospodarska društva za reviziju koja posjeduju licenciju izdanu od Ministarstva.

Društva za reviziju osnivaju se sukladno odredbama ovoga Zakona i zakona kojima se uređuju pitanja u svezi osnivanja, poslovanja i prestanka poslovanja gospodarskih društava.

Licencije gospodarskim društvima za reviziju koja su licencirana sukladno odredbama odgovarajućih zakona o računovodstvu i reviziji u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu izdaju se sukladno uvjetima uzajamnog priznavanja kvalifikacija na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, definiranim u Zakonu o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

Većinsko pravo glasa i većinsko sudjelovanje u kapitalu u društvu za reviziju moraju imati isključivo ovlašćeni revizori ili drugo društvo za reviziju u svojstvu osnivača.

Društvo za reviziju može obavljati usluge revizije samo ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima uposlenog najmanje jednog ovlašćenog revizora sa važećom licencijom.

Društva za reviziju sa uposlenim samo jednim ovlašćenim revizorom ne mogu obavljati reviziju financijskih izvješća:

- dioničkih društava i društava sa ograničenom odgovornošću čiji je godišnji prihod veći od 8.000.000,00 KM, po isteku jedne godine od početka primjene ovog Zakona,
- gospodarskih društava i javnih dioničkih društava čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi,
- banaka, investicijskih fondova i društava, osiguravajućih društava, brokerskih društava,
- odnosno drugih pravnih osoba, koje obavljaju financijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni opseg revizije konsolidiranih izvješća.

Društva za reviziju su dužna osigurati se od odgovornosti za štetu koju bi gospodarskim društvima moglo počinuti neadekvatno izraženo revizorsko mišljenje. Minimalna svota pokriva po štetnom događaju iznosi 50.000,00 KM.

Minimalna svota pokriva po štetnom događaju koje bi revizorsko društvo moglo prouzročiti obavljanjem usluga revizije banaka, investicijskih fondova i društava za osiguranje iznosi 500.000,00 KM.

Precizne odredbe osiguranja od odgovornosti za štetu propisat će Komora u roku od šest mjeseci od dana osnivanja.

Članak 51.

Reviziju finansijskih izvješća obavljaju osobe koje imaju profesionalno zvanje ovlašćeni revizor, koja posjeduju važeću licenciju za rad na poslovima revizije finansijskih izvješća i koja su uposlana u društvu za reviziju ili angažirana od društva za reviziju.

Ovlašćeni revizor je neovisna profesionalna osoba koja obavlja reviziju i odgovara za pravilnost obavljanja revizije, sastavljanje izvješća o reviziji i izražavanje revizorskog mišljenja sukladno revizijskim standardima i ovim Zakonom.

Za potrebe obavljanja revizije iz specifičnih područja mogu se angažirati, uz pisanu suglasnost pravne osobe kod koje se obavlja revizija, vanjski eksperti koji nisu ovlašćeni revizori. O angažiranju vanjskih eksperata treba se pisano obavijestiti Komora.

Pored ovlašćenog revizora, na poslovima revizije mogu biti angažirane i osobe koje nisu ovlašćeni revizori, u statusu revizora -vježbenika.

Članak 52.

Pravna osoba vrši izbor društva za reviziju. Odluku o izboru društva za reviziju donosi organ pravne osobe utvrđen odgovarajućim pravnim aktom.

Društvo za reviziju koje je odabrano, ne može vršiti reviziju uzastopno dulje od pet godina, računajući od dana otpočinjanja primjene ovog Zakona.

Izuzetno, reviziju kod iste pravne osobe društvo za reviziju može obavljati još dvije godine nakon isteka roka iz stavka 2. ovog članka, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

Društva za reviziju dužna su Ministarstvu, najkasnije do 15. siječnja tekuće godine dostaviti foto preslike ugovora o reviziji zaključenih tijekom prethodne godine.

Međusobna prava i obveze društva za reviziju i pravne osobe kod koje se obavlja revizija, uređuju se ugovorom o reviziji. Ugovor o reviziji mora biti zaključen u pisanom obliku i ne može se otkazati iz neopravdanih razloga. Razlika u mišljenju u vezi oblasti računovodstva i revizije između predstavnika pravne osobe kod koje se obavlja revizija i društva za reviziju, nije opravdan razlog za otkazivanje ugovora o reviziji.

Društvo za reviziju ne može ugovorene poslove revizije ustupiti drugom društvu za reviziju.

Za obavljanje reviziju plaća se naknada. Iznos naknade utvrđuje se ugovorom i ne može biti niži od tarife revizorskih usluga koje utvrđuje i donosi Komora uz suglasnost Ministarstva. Tarife se moraju objaviti u službenim glasilima Federacije.

Društvo za reviziju koje tijekom obavljanja revizije ostane bez minimalno jednog ovlašćenog revizora na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom, dužno je da prekine daljnji rad i o toj promjeni obavijesti Ministarstvo i pravnu osobu - klijenta kod kojega se obavlja revizija, u roku od osam dana kako bi ta pravna osoba mogla reviziju povjeriti drugom društvu za reviziju.

Ako nastupi okolnost iz stavka 8. ovoga članka, društvo ne može zaključivati novi ugovor o obavljanju usluga revizije dok se ne ispune uvjeti propisani člankom 50. ovoga Zakona.

Članak 53.

U izvješću o izvršenoj reviziji financijskih izvješća izražava se mišljenje o tome da li financijska izvješća istinito i objektivno prikazuju po svim materijalno značajnim pitanjima financijsko stanje i rezultate poslovanja pravne osobe, promjene na kapitalu i tijekom gotovine u obračunskom razdoblju na koji se odnosi revidirano financijsko izvješće, kao i jesu li izvješća sastavljena sukladno MRS-a odnosno MSFI-a.

Mišljenje ovlaštenog revizora mora biti izraženo sukladno MSR i može biti pozitivno, mišljenje s rezervom, negativno ili u formi u kojoj se revizor suzdržava od davanja mišljenja.

Revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji za posebne namjene sastavlja se sukladno posebnim propisima.

Revizorsko izvješće sastavlja i potpisuje ovlašteni revizor u svoje ime i ovlašteni predstavnik u ime društva za reviziju.

Revizorskom izvješću prilažu se financijska izvješća koji su bili predmetom revidiranja.

Ovlašteni revizor, koji je sastavljao revizorsko izvješće, na poziv ili na osobni zahtjev može o svom trošku nazočiti sjednici organa upravljanja pravne osobe kada se razmatra izvješće o obavljenoj reviziji te pravne osobe.

Članak 54.

Radna dokumentacija i spisi nastali tijekom revizije povjerljive su prirode, vlasništvo su revizorskog društva i revizora koji je obavljao reviziju i mogu se koristiti samo za potrebe revizije i podliježu zaštiti i tajnosti podataka.

Ovlašteni revizor, društvo za reviziju i druge osobe koje su radile i kojima su na bilo koji način bili dostupni povjerljivi podaci tijekom revizije ne smiju ih iznositi niti omogućiti trećim osobama da se njima koriste. Iznimno, mogu se koristiti za potrebe provjere kvalitete rada koju obavlja Komora.

Društvo za reviziju mora omogućiti uvid u podatke ako su oni potrebni za utvrđivanje činjenica u istražnim ili kaznenim postupcima. Podaci se mogu dostaviti na uvid samo na temelju pisanog zahtjeva suda.

Licencije za rad društva za reviziju i ovlaštenih revizora

Članak 55.

Osnivač društva za reviziju podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje licencije za rad.

Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka osnivač podnosi:

- 1) odluku o osnivanju, odnosno drugi osnivački akt,
- 2) statut društva,
- 3) interni akt kojim je uređena metodologija obavljanja usluge revizije,
- 4) podatke o osnivaču/osnivačima društva,
- 5) podatke o osobi ili osobama koje kod društva za reviziju zasnivaju radni odnos i dokaz o upošljavanju ovlaštenog revizora sa važećom licencijom ili više njih na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom

(fotopreslik ugovora o radu, radne knjižice i potvrde o prijavama za zdravstveno i mirovinsko-invalidsko osiguranje),

- 6) podatke o drugim revizorima angažiranim od strane gospodarskog društva za reviziju,
- 7) akt o registraciji društva za obavljanje revizije kod mjerodavnog suda.

Ako je osnivač gospodarskog društva za reviziju strana pravna osoba, pravna osoba iz Republike Srpske ili Brčko Distrikta uz zahtjev za izdavanje licencije za rad, pored dokumenata iz stavka 2. ovog članka, podnosi i dokumentaciju kojom se dokazuje da je u matičnoj državi ili entitetu, odnosno Brčko Distriktu, registrirano za pružanje usluga revizije.

Na temelju potpunog i dokumentiranog zahtjeva iz st. 2. i 3. ovog članka Ministarstvo izdaje licenciju za rad društva za reviziju u roku 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Kad se iz priložene dokumentacije utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti za obavljanje revizije propisani zakonom, Ministarstvo će donijeti Rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje licencije za rad.

Članak 56.

Ministarstvo vodi Registar društava za reviziju kojim su izdane dozvole za rad.

Registar društava za reviziju obvezno sadrži poslovno ime i adresu društva za reviziju, oblik organiziranja, imena osnivača i njihovo sudjelovanje u kapitalu društva za reviziju, imena osoba ovlašćenih za zastupanje društva i imena stalno uposlenih ili na drugi način angažiranih ovlašćenih revizora s licencijama.

Podaci koji se upisuju u Registar gospodarskih društava za reviziju su javni.

U Registar društava za reviziju, u roku od 30 dana, obvezno se prijavljuju sve promjene u podacima iz st. 2. i 3. članka 55. ovoga Zakona.

Ministar donosi Rješenje o oduzimanju dozvole za rad društvu za reviziju ako:

- 1) obavlja oblik revizije koji nije sukladan odredbama ovog Zakona,
- 2) je dozvola za obavljanje poslova revizije izdana na temelju neistinitih podataka,
- 3) nije u propisanom roku postupio sukladno s člankom 72. ovoga Zakona,
- 4) ne ispunjava uvjet iz članka 53. stavak 2. ovoga Zakona,
- 5) usluge revizije pruža povezanoj pravnoj osobi ili u odnosu na tu pravnu osobu postoje neke druge smetnje definirane Kodeksom,
- 6) se na način propisan u članku 50. st. 7. i 8. ovoga Zakona ne osigura od odgovornosti za štetu koju može prouzročiti izražavanjem revizorskog mišljenja.

Rješenje iz stavka 5. ovog članka konačno je u upravnom postupku, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Članak 57.

Ministarstvo ovlašćenim revizorima izdaje, obnavlja i oduzima licencije za obavljanje poslova revizije finansijskih izvješća.

Ministar pravilnikom propisuje uvjete za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licencija ovlašćenim revizorima i društvima za reviziju.

Ministarstvo vodi Registar ovlaštenih revizora kojim je sukladno zakonu izdana licencija u zvanju ovlaštenog revizora.

Registar ovlaštenih revizora obvezno sadrži ime i prezime ovlaštenog revizora, adresu prebivališta, jedinstveni matični broj, naziv tijela koje je ovlaštenom revizoru izdalo certifikat, broj i datum izdavanja licencije, rok važenja licencije i druge podatke od značaja za pravilnu identifikaciju ovlaštenog revizora.

Podaci koji se upisuju u Registar ovlaštenih revizora su javni.

Članak 58.

Ministarstvo će donijeti Rješenje o oduzimanju licencije za obavljanje poslova revizije i brisanju iz Registra ovlaštenih revizora:

- 1) na vlastiti zahtjev imatelja licencije,
- 2) ako je prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole dao neistinite podatke,
- 3) ako nije postupio sukladno članku 72. stavak 3. ovoga Zakona ili po isteku roka važenja licencije nije podnio zahtjev za obnavljanje licencije,
- 4) ako je kažnjen za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka konačno je u upravnom postupku, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Sukob interesa

Članak 59.

Društvo za reviziju i ovlašćeni revizor ne mogu obavljati reviziju kod pravne osobe:

- 1) gdje je društvo ili ovlašćeni revizor vlasnik udjela ili dionica,
- 2) gdje je društvo sudjelovalo u vođenju poslovnih knjiga ili izradi financijskih izvješća za godinu za koju se obavlja revizija,
- 3) ako su društvo i pravna osoba povezani na način da bi mogla postojati sumnja u neovisnost i nepristranost revizije,
- 4) gdje je ovlašćeni revizor član nadzornog odbora, uprave ili uposlenik njegov bračni drug, njegov srodnik po krvi u pravoj liniji do drugog stupnja,
- 5) ako na bilo koji način postoje druge okolnosti koje dovode do sumnje u njegovu neovisnost i nepristranost.

Članak 60.

Društvo za reviziju i ovlašćeni revizor ne mogu obavljati reviziju kod pravne osobe kod koje je za godinu za koju se obavlja revizija bilo angažirano od pravne osobe za usluge:

- 1) u vezi s procjenom vrijednosti poduzeća,

- 2) aktuarske usluge,
- 3) interne revizije,
- 4) menadžerske usluge i usluge ljudskih resursa,
- 5) pravne i stručne usluge koje se odnose na proces revizije,
- 6) savjetodavne, brokerske, dilerske ili investicijske usluge.

VI. NADZOR KVALITETE RADA DRUŠTAVA ZA REVIZIJU I OVLAŠĆENIH REVIZORA

Revizorska komora

Članak 61.

Društva za reviziju, koja imaju licencije za rad Ministarstva, osnivaju Revizorsku komoru. Komora je stručna organizacija revizorskih društava i ovlašćenih revizora koji posluju na teritoriju Federacije. Komora ima svojstvo pravne osobe s javnim ovlastima utvrđenim ovim Zakonom. Komora ima mjerodavnost i obavlja zadatke na području usluga revizije i drugih stručnih područja u vezi s revizijom, a naročito:

- 1) određuje visinu članarine i drugih prihoda,
- 2) brine se o ugledu revizorske profesije,
- 3) izrađuje minimalnu metodologiju obavljanja provjere kvalitete rada revizorskih društava i ovlašćenih revizora,
- 4) nadzire kvalitetu rada revizorskih društava i ovlašćenih revizora, prema potrebi vodi postupke te poduzima potrebne mjere da se utvrđene nepravilnosti uklone i sankcioniraju, o čemu svakih šest mjeseci obavještava Ministarstvo.

Članak 62.

Komora će se osnovati u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a najdulje u roku godine dana od dana osnivanja Komore donijet će svoje akte kojima se uređuje rad Komore.

Društva za reviziju iz članka 61. ovoga Zakona će sazvati osnivačku skupštinu u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 63.

Komora je obvezna objaviti Statut i Odluku o iznosu članarine u "Službenim novinama Federacije BiH".

Opći akti i drugi dokumenti koje Komora donosi, sukladno Statutu objavljuju se u glasilu Komore i na internetskoj stranici Komore.

Članak 64.

Tijela Komore su: Skupština, Upravno vijeće, predsjednik Komore i druga tijela Komore.

Mjerodavnosti, zadaće i način rada tijela Komore određuju se ovim Zakonom i Statutom.

Skupština:

- 1) donosi Statut uz prethodnu suglasnost Ministarstva i druge opće akte Komore,
- 2) donosi Odluku o iznosu članarine uz prethodnu suglasnost Ministarstva,
- 3) donosi Kodeks profesionalne etike revizora,
- 4) utvrđuje pravila nadzornog i kontrolnog postupka,
- 5) bira članove Upravnog vijeća, predsjednika Komore i članove drugih tijela određenih Statutom,
- 6) utvrđuje program i plan rada, financijski plan Komore i usvaja financijska izvješća, te utvrđuje godišnje izvješće o radu i dostavlja ga Odboru iz članka 66. ovog Zakona na razmatranje, u roku od 15 dana od dana usvajanja na Skupštini,
- 7) imenuje članove Komisije za nadzor i vrši provjeru kvalitete rada društva za reviziju.

Skupština može odlučivati i o drugim pitanjima određenima Statutom.

Komorom upravlja Upravno vijeće. Upravno vijeće:

- 1) predlaže programe rada i razvoja Komore te prati njihovo provođenje,
- 2) predlaže iznos članarine,
- 3) utvrđuje minimalni oblik i sadržaj radne dokumentacije obavljanja revizije,
- 4) utvrđuje minimalnu metodologiju obavljanja provjere kvalitete rada,
- 5) obavlja druge stručne zadaće i usluge povezane sa razvojem revizorske struke sukladno Statutu Komore,
- 6) daje članovima Komore stručna mišljenja i obrazloženja ako oni to zatraže,
- 7) donosi pravilnike i akte sukladno sa Statutom Komore,
- 8) obavlja i druge zadaće određene Statutom Komore.

Nadzor kvalitete rada

Članak 65.

Komora nadzire kvalitetu rada društava za reviziju i ovlaštenih revizora radi provjere posluju li i obavljaju li reviziju sukladno s ovim Zakonom, MSR i drugim pravilima revizorske struke.

Komora nadzire kvalitetu rada obavljenih revizija i izvješća društava za reviziju, ugovore i naknade obavljenih revizija, ocjenjuje sustav unutarnje kontrole kvalitete revizorskog društva, provjerava vlasničke i upravljačke strukture, nadzire upošljavanje ovlaštenih revizora i provjerava druga područja sukladno odredbama ovoga Zakona (u daljnjem tekstu: nadzor kvalitete rada).

Komora nadzire kvalitetu rada najmanje jednom u tri godine kod revizora i društva za reviziju koje obavlja reviziju pravnih osoba od javnog interesa, odnosno najmanje jednom u šest godina kod ostalih pravnih osoba.

Komora je dužna, prije početka obavljanja nadzora kvalitete rada, u pisanom obliku obavijestiti društvo za reviziju.

Nadzor kvalitete rada iz stavka 1. ovoga članka obavlja Komisija koju imenuje Skupština Komore, čiji članovi su ovlašćeni revizori s najmanje pet godina iskustva na poslovima revizije. Imenovanje članova Komisije provodi se na objektivan način kako bi se spriječio sukob interesa između osoba koje provode nadzor i provjeru kvalitete rada i revizorskog društva koje je predmetom provjere. Za svoj rad Komisija odgovara Skupštini.

Po okončanom nadzoru sastavlja se zapisnik koji obvezno sadrži nalaze i mišljenje o izvršenoj provjeri.

Ukoliko su u postupku nadzora uočene nepravilnosti u radu društava za reviziju i ovlašćenih revizora, zapisnik iz stavka 6. ovoga članka mora sadržavati nalog za otklanjanje uočenih nepravilnosti s preciziranim rokom za otklanjanje istih.

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ima pravo uložiti pisani prigovor na sačinjeni zapisnik u roku od osam dana od dana njegovog prijama. O prigovoru odlučuje Komora u roku od tri dana od dana njegovog prijama.

Ukoliko društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor u ostavljenom roku ne postupi po nalogu za otklanjanje uočenih nepravilnosti, Komora će Ministarstvu podnijeti prijedlog za oduzimanje licencije - odobrenja za rad i brisanje iz Registra društava za reviziju.

Javni nadzor

Članak 66.

Javni nadzor nad Komorom, društvima za reviziju i ovlašćenim revizorima provodi Odbor za javni nadzor (u daljnjem tekstu: Odbor).

Odbor ima pet članova koje na prijedlog ministra imenuje i razrješava Vlada Federacije. Odbor donosi odluke konsenzusom. Članovi Odbora moraju biti stručnjaci iz oblasti revizije koji posjeduju znanje na tom području i koji nisu profesionalno angažirani u provođenju revizije.

Odbor obavlja nadzor nad:

- 1) registracijom društava za reviziju,
- 2) usvajanjem standarda profesionalne etike, interne kontrole kvalitete rada društava za reviziju i revizije,
- 3) provođenjem kontinuiranog educiranja, osiguranja kvalitete, te sustava discipline.

Odbor nadzire i:

- 1) zakonitost rada i postupanja Komore;
- 2) djelotvornost, ekonomičnost i svrsishodnost rada Komore,
- 3) unutarnje uređenje i organizaciju Komore te osposobljenost članova za obavljanje poslova iz mjerodavnosti Komore,
- 4) odnos članova Komore prema društvima za reviziju i ovlašćenim revizorima i drugim strankama.

Odbor surađuje s nadzornim tijelima u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu, državama članicama Europske unije i trećim zemljama, posebno u slučajevima utvrđivanja određenih nepravilnosti u radnjama društava za reviziju i ovlašćenih revizora.

U slučaju potrebe Odbor će provoditi naknadne provjere društava za reviziju, te prema potrebi i rezultatima provjere poduzimati određene mjere i akcije, o čemu će redovito informirati Ministarstvo.

Sredstva za financiranje aktivnosti Odbora osiguravaju se u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.

Program rada i finansijski plan za narednu godinu Odbor je obvezan dostaviti Vladi Federacije najkasnije do 31. prosinca tekuće godine, a Izvješće o radu za proteklu godinu i izvršenje finansijskog plana, zajedno sa Izvješćem o radu Komore do 31. ožujka tekuće godine, putem Ministarstva, na razmatranje i prihvaćanje.

Program rada i Izvješće o radu moraju se objaviti na internetskim stranicama Ministarstva i Vlade Federacije .

Članak 67.

U cilju provođenja javnog nadzora Odbor može, prema potrebi, zatražiti odgovarajuća izvješća i podatke o radu te izvršenim zadaćama Komore.

Ako u provedbi javnog nadzora Odbor ocijeni da postoje određene nezakonitosti i nepravilnosti u radu Komore, poduzet će sljedeće radnje:

- 1) zatražit će izvješće i druge podatke o uočenim nepravilnostima,
- 2) predložiti će mjere Komori radi njihovog otklanjanja,
- 3) poduzet će i druge mjere iz svoje mjerodavnosti u cilju provođenja postupka javnog nadzora.

Članak 68.

Ministarstvo će, na prijedlog Komore i uz prethodnu suglasnost Odbora, na temelju iskazane potrebe tijekom provedene naknadne provjere i rezultata provjere, donijeti Rješenje o brisanju iz Registra društva za reviziju i proglašenju nevažećom licencije - odobrenja u slučaju:

- 1) Ako se na temelju zapisnika o kontroli kvalitete rada utvrdi da revizija nije obavljena sukladno ovom Zakonu i provedbenim propisima , MRS, Kodeksom profesionalne etike revizora i pratećih uputa i objašnjenja koje donosi MFR;
- 2) ako je odobrenje za rad - licencija izdana na temelju neistinitih podataka osnivača;
- 3) ako je ostao bez uposlenog ovlašćenog revizora s važećom licencijom koji je uposlen u društvu i obavlja usluge revizije;
- 4) ako se ne osigura od odgovornosti za štetu koju može prouzročiti izraženim revizijskim mišljenjem i
- 5) ako za vrijeme, za koje je revizijskom društvu privremeno oduzeto pravo na obavljanje revizije, obavlja revizijske poslove ili na drugi način prelazi preko izrečene mjere.

Rješenje iz stavka 1. ovog članka objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH". Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se protiv istog može pokrenuti upravni spor.

VII. KAZNENE ODREDBE

Članak 69.

1. Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, ako:
  - a) ne otvori poslovne knjige, ne sastavlja knjigovodstvene isprave, ne kontrolira knjigovodstvene isprave prije unosa u poslovne knjige, ne vodi poslovne knjige i/ili ne zaključi poslovne knjige sukladno čl. 14. do 24. ovoga Zakona,
  - b) ne čuva knjigovodstvene isprave i poslovne knjige u rokovima i na način sukladno čl. 31. i 32. ovoga Zakona,
  - c) ne popiše imovinu i obveze sukladno odredbama iz čl. 25. i 26. ovoga Zakona,
  - d) ne odgovori na potvrđivanje u roku propisanom u članku 28. stavak 4. ovoga Zakona,
  - e) ne čuva godišnja financijska izvješća u rokovima i na način iz članka 31. ovoga Zakona,
  - f) ne sastavi konsolidirana financijska izvješća i/ili ne čuva konsolidirana godišnja financijska izvješćau rokovima i na način sukladno odredbama iz čl. 31. i 43. ovoga Zakona,
  - g) ne čuva izvješća o izvršenoj reviziji u rokovima i na način sukladno odredbama članka 31. ovoga Zakona,
  - h) ne izrađuje godišnje izvješće o poslovanju sukladno čl. 40. i 41. ovoga Zakona,
  - i) ne dostavi godišnja financijska izvješća i godišnja izvješća o poslovanju, te mišljenje revizora, ako je dužan revidirati svoja godišnja financijska izvješća i druge dokumente ovlašćenoj organizaciji iz članka 44. ovoga Zakona,
  - j) ne omogući nadzor ovlašćenoj osobi sukladno članku 48. ovoga Zakona,
  - k) ne otkloni utvrđene nepravilnosti i ne obavijesti Poreznu upravu o tome sukladno članku 47. ovoga Zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz prethodnog stavka ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.
2. Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:
  - a) ne sastavlja i prezentira godišnja financijska izvješća primjenom MSFI iz članka 33. ovoga Zakona;
  - b) ne podnosi godišnja financijska izvješća na obrascima propisanim čl. 36. i 39. ovoga Zakona,
  - c) ne osigura reviziju svojih financijskih izvješća sukladno čl. 49. i 52. ovoga Zakona i/ili ne revidira financijskaizvješća sukladno mišljenju revizora.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz prethodnog stavka ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.
3. Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj društvo za reviziju:
  - a) ako usluge revizije obavlja suprotno odredbama članka 50. st. 5. i 6. ovoga Zakona;
  - b) ako usluge revizije u revizorskom društvu obavljaju osobe koje ne ispunjavaju uvjete određene člankom 51. ovoga Zakona;
  - c) ako usluge revizije obavlja suprotno odredbama članka 60. ovoga Zakona;

- d) ako ugovorene poslove revizije ustupa suprotno članku 52. stavak 6. ovoga Zakona;
- e) ako radnu dokumentaciju ne čuva na način propisan člankom 32. ovoga Zakona;
- f) ako krši obvezu zaštite tajnosti podataka iz članka 54. ovoga Zakona;
- g) ako izvješće o izvršenoj reviziji ne sastavlja na način propisan odredbama članka 49. st. 1. i 2. i članka 53. ovoga Zakona;
- h) ako se ne osigura na način propisan odredbama članka 50. st. 7. i 8. ovoga Zakona i
- i) ako u provođenju provjere kvalitete rada od strane Komore ne postupi sukladno odredbama članka 65. ovoga Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stavka ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se odgovorna osoba u društvu za reviziju.

4. Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj društvo za reviziju u kojem ovlašćeni revizori obavljaju poslove revizije kod pravne osobe, suprotno odredbama članka 60. ovoga Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stavka ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se odgovorna osoba društva za reviziju i ovlašćeni revizor.

5. Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj ovlašćeni revizor:

- a) ako krši obvezu zaštite tajnosti podataka suprotno članku 54. ovoga Zakona,
- b) ako sastavi i potpiše izvješće o izvršenoj reviziji koje nije sastavljeno na način propisan člankom 49. st. 1. i 2. i člankom 53. ovoga Zakona, odnosno ako propusti ili nepravilno ocijeni pojedine značajnije stavke u financijskim izvješćima koji su bili predmetom revizije, ili ako ne primjenjuje pravila revizije, što ima za posljedicu pogrešno mišljenje o financijskim izvješćima, odnosno pogrešno obrazloženje toga mišljenja,
- c) ako ne obavijesti društvo za reviziju o nastupanju okolnosti o sukobu interesa sukladno odredbama članka 59. ovoga Zakona.

6. Novčanom kaznom u iznosu od 2.500,00 KM do 7.500,00 KM kaznit će se za prekršaj Komora:

- a) ako ne ispunjava zadaće propisane odredbama članka 61. ovoga Zakona,
- b) ako ne zatraži suglasnost Ministarstva na Statut, kako je propisano odredbama članka 64. stavak 3. točka 1) ovoga Zakona,
- c) ako ne objavi akte i dokumente na način propisan odredbama članka 63. ovoga Zakona,
- d) ako ne dostavi Odboru godišnje izvješće o radu kako je propisano odredbama članka 64. stavak 3. točka 6) ovoga Zakona,
- e) ako ne provede provjeru kvalitete rada nad revizorskim društvom najmanje jednom u šest, odnosno tri godine prema odredbama članka 65. stavak 3. ovoga Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stavka ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se predsjednik Komore.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 70.

Osobama koje su do stupanja na snagu ovoga Zakona stekle stručna zvanja, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/05) stečena zvanja se priznaju.

Članak 71.

Osobe koje su do stupanja na snagu ovoga Zakona počele polaganje ispita po programu Komisije, nastavljaju po tom programu polaganje ispita i stjecanje zvanja, a položeni ispiti i stečena zvanja im se priznaju.

Članak 72.

Društva za reviziju, koja su do dana stupanja na snagu ovog Zakona dobila dozvolu za rad od Ministarstva dužna su, najkasnije u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, svoj status i poslovanje uskladiti s odredbama ovoga Zakona i dostaviti Ministarstvu dokumentaciju (isprave) kao dokaz kojom potvrđuju da ispunjavaju uvjete za rad, sukladno odredbama ovog Zakona.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad društvu za reviziju koji je podnesen prije stupanja na snagu ovoga Zakona riješit će se sukladno s odredbama zakona koji je važio u vrijeme njegovog podnošenja, s tim što je isti obavezan izvršiti usklađivanje iz stavka 1. ovoga članka u propisanom roku.

Ovlašćeni revizori, koji su dobili licencije od Ministarstva, prije stupanja na snagu ovog Zakona dužni su u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti zahtjev Ministarstvu za obnavljanje licencije.

Certificirane računovođe koje pružaju računovodstvene usluge trećim osobama sa važećom licencijom, a registrirane su kao samostalna djelatnost, dužne su svoj status i poslovanje uskladiti sa člankom 24. stavak 2. ovog Zakona u roku od godinu dana od početka primjene ovog zakona.

Članak 73.

Savez računovođa, revizora i finansijskih radnika Federacije Bosne i Hercegovine - Savez računovođa, revizora i finansijskih djelatnika Federacije Bosne i Hercegovine, registriran kod Federalnog ministarstva pravde pod registarskim brojem 669 od 14. svibnja 2003. godine smatra se profesionalnim tijelom u smislu ovoga Zakona, pod uvjetom da ispunjava kriterije utvrđene ovim Zakonom i Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

Profesionalnim tijelom u smislu ovoga Zakona smatra se i Udruga revizora Federacije Bosne i Hercegovine, registrirana kod Federalnog ministarstva pravde pod registarskim brojem 04-05-2-1909/01 od 13. svibnja 2005. godine, pod uvjetom da ispunjava uvjete utvrđene ovim Zakonom i Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

Članak 74.

U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona ministar će donijeti:

- kontne okvire i pravilnike o njihovoj primjeni (članak 21. stavak 2. ovog Zakona) i
- pravilnike o sadržini i formi finansijskih izvješća (članak 39. stavak 1. ovog Zakona).

Pravilnik kojim se uređuje izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licencija ovlašćenim revizorima i društvima za reviziju iz članka 57. stavak 2. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 75.

Do donošenja podzakonskih akata na temelju ovlaštenja iz ovog Zakona, primjenjivat će se podzakonski akti doneseni na temelju zakona koji prestaje važiti stupanjem na snagu ovog Zakona.

Članak 76.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/05).

Članak 77.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se od 1. siječnja 2010. godine.